EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.10.2021
COM(2021) 638 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

komisjonile direktiiviga 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta

KOMISJONI ARUANNE
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
komisjonile direktiiviga 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiivis 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta[1] (elektroonikaromude direktiiv) on sätestatud elektroonikaromude käitluse eeskirjad, mille eesmärk on säästva tarbimise ja tootmise toetamine ennekõike elektroonikaromude tekke vältimise ning lisaks sellele nende korduskasutamise, ringlussevõtu ja muude taaskasutamise viiside teel, et vähendada jäätmete kõrvaldamist ja toetada ressursside tõhusat kasutamist ning väärtuslike teiseste toorainete saamist.

Elektroonikaromude direktiivi artikliga 20 antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega

- kehtestatakse artikli 7 lõike 4 kohaselt üleminekumeetmed, et võtta arvesse liikmesriikides esinevaid raskusi elektroonikaromude suhtes direktiivis sätestatud kogumismäära täitmisel;
- muudetakse artikli 8 lõike 4 kohaselt selektiivset töötlemist käsitlevat VII lisa, et lisada sellesse muid töötlemistehnoloogiaid;
- kehtestatakse artikli 10 lõike 3 kohaselt samaväärsete tingimuste hindamise kriteeriumid, kui elektroonikaromude töötlemine toimub väljaspool ELi;
- kohandatakse artikli 19 kohaselt IV, VII, VIII ja IX lisa teaduse ja tehnika arenguga.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Elektroonikaromude direktiivi artikli 20 lõike 2 kohaselt on komisjonile antud viieks aastaks alates 13. augustist 2012 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte.

Komisjon esitas 18. aprillil 2017 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande[2] talle elektroonikaromude direktiiviga antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta. Vastavalt artikli 20 lõike 2 kolmandale lausele on volituste delegeerimist automaatselt pikendatud veel viie aasta pikkuseks ajavahemikuks, mis lõpeb 13. augustil 2022. Artikli 20 lõike 2 teise lause kohaselt esitab komisjon käesoleva aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule, et tutvustada oma tegevust seoses delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamisega asjaomasel ajavahemikul.

Vastavalt artikli 20 lõikele 2 uuendatakse volituste delegeerimist automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

[1] ELT L 197, 24.7.2012, lk 38.
[2] COM(2017) 172 final.

3. DELEGEERITUD VOLITUSTE RAKENDAMINE

Käesolevas aruandes käsitletud perioodil ei kasutanud komisjon talle elektroonikaromude direktiiviga antud delegeeritud volitusi allpool kirjeldatud põhjustel.

3.1. Üleminekumeetmete kehtestamine artikli 7 lõike 4 kohaselt, et võtta arvesse liikmesriikides esinevaid raskusi direktiivis sätestatud kogumismäärade täitmisel

Komisjoni eelmises aruandes delegeeritud volituste kasutamise kohta märgiti muu hulgas, et Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia ja Tšehhi Vabariik on kasutanud elektroonikaromude direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatud erandi lubamise võimalust, et lükata kogumismäära saavutamine 2019. aastast edasi enda valitud kuupäevani, mis ei ole hilisem kui 14. august 2021. Lisaks kasutasid erandivõimalust Bulgaaria, Leedu ja Malta.

Eelmises aruandes jõuti järeldusele, et puudusid erakorralised asjaolud, mis oleksid andnud alust üleminekumeetmete kehtestamiseks delegeeritud õigusaktiga.

Nagu ka teada anti, pakkus komisjon liikmesriikidele toetust ja juhiseid, aidates neil lahendada võimalikke probleeme sihtmäärade saavutamisel. Selleks käivitati sihtalgatus nõuetele vastavuse edendamiseks, mida toetas 2016.–2017. aastal korraldatud uuring[3]. Eelkõige oli eesmärk saada ülevaade liikmesriikide tavadest seoses elektroonikaromude käitlemisega ning hinnata elektroonikaromude direktiivi rakendamist ja tulemuslikkust liikmesriikides. Tehti kindlaks olulised tegurid ja takistused sihtmäärade saavutamisel ja head tavad, et võimaldada üksteiselt õppimist ning arendada edasi elektroonikaromusid käsitlevaid poliitikameetmeid ja tavasid liikmesriikide tasandil.

2019. aasta kogumiseesmärkide puhul tuleb arvesse võtta, et vastavalt elektroonikaromude direktiivi artikli 16 lõikele 6 esitavad liikmesriigid asjaomase aasta andmed 18 kuu jooksul pärast aruandeaasta lõppu, st 2021. aasta juuni lõpuks. Käesoleva aruande koostamise ajaks ei ole komisjon veel saanud liikmesriikidelt kõiki ametlikult esitatud andmeid elektroonikaromude kogumismäärade kohta 2019. aastal.

Komisjon nendib, et ka käesoleva aruandega hõlmatud käimasoleval perioodil puudusid erakorralised asjaolud, mis oleksid andnud alust üleminekumeetmete kehtestamiseks delegeeritud õigusaktiga, et võtta arvesse liikmesriikides esinevaid raskusi elektroonikaromude direktiivis sätestatud kogumismäärade saavutamisel ning eelkõige alates 2019. aastast kohaldatavate kogumismäärade saavutamisel.

3.2. VII lisa muutmine artikli 8 lõike 4 kohaselt

VII lisas käsitletakse elektroonikaromude materjalide ja osade selektiivset töötlemist.

Elektroonikaromude direktiivi artikli 8 lõikes 4 antakse komisjonile õigus muuta VII lisa, et lisada sellesse muid töötlemistehnoloogiaid, mis tagavad inimeste tervise ja keskkonna kaitse vähemalt samal tasemel.

Käesoleva aruandega hõlmatud ajavahemiku jooksul ei jõudnud komisjon järeldusele, et vaja on meetmeid, mis tooks kaasa VII lisa muutmise.

[3] „WEEE compliance promotion exercise“ (Elektroonikaromudega seotud nõuetele vastavuse edendamine): https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/09c7215a-49c5-11e8-be1d-01aa75ed71a1.

Nimetatud lisas käsitletud teemaga seoses viis komisjon ajavahemikul 2018. aasta detsembrist kuni 2020. aasta novembrini läbi uuringu „Study on quality standards for the treatment of WEEE“[4] (Elektroonikaromude töötlemise kvaliteedistandardite uuring), mis hõlmas põhjalikke konsultatsioone sidusrühmadega. Selles uuringus tehti muu hulgas ettepanek muuta VII lisas esitatud liigiti kogutud elektroonikaromudest eemaldatavate ainete, segude ja osade loetelu kandeid, võttes arvesse uusi teaduslikke tõendeid elektroonikaromudes sisalduvate ohtlike koostisosade, materjalide ja ainete kohta[5] ning arvestades praegust töötlemistehnoloogiat. Uuring on tehtud elektroonikaromude töötlemise nõuete võimaliku edasiarendamise ja ühtlustamise laiemas kontekstis, tuginedes ka elektroonikaromude direktiivi artikli 8 lõike 5 kohasele volitusele. Praegu toimub sellega seotud majandusliku, keskkonna- ja sotsiaalse mõju täiendav hindamine[6], mille alusel võetavad täiendavad meetmed võivad hõlmata VII lisa muutmist. Praegu ei saa selle kohta siiski eraldi otsust teha.

3.3. Samaväärsete tingimuste hindamise kriteeriumide kehtestamine artikli 10 lõike 3 kohaselt, kui elektroonikaromude töötlemine toimub väljaspool ELi

Elektroonikaromude direktiivi artikli 10 lõike 2 kohaselt võetakse liidust eksporditavaid elektroonikaromusid artiklis 11 sätestatud kohustuste ja sihtarvude täitmisel arvesse ainult siis, kui eksportija tõendab kooskõlas jäätmesaadetisi käsitlevate määrustega (EÜ) nr 1013/2006 ja (EÜ) nr 1418/2007, et töötlemine toimus käesoleva direktiivi nõuetega samaväärsetel tingimustel. Artikli 10 lõike 3 kohaselt peab komisjon võtma vastu delegeeritud õigusaktid artikli 10 lõike 2 sätteid täiendavate üksikasjalike nõuete kehtestamiseks, eelkõige samaväärsete tingimuste hindamise kriteeriumide kohta, kui elektroonikaromude töötlemine toimub väljaspool ELi.

Lisaks eelmises aruandes käsitletud arengusuundumustele ajakohastas komisjon osana uuringust „Study on quality standards for the treatment of WEEE“[7] 2013. aastal tehtud eelmist uuringut, mille eesmärk oli teha kindlaks võimalused samaväärsete töötlemistingimuste hindamiseks ja dokumenteerimiseks ja neid võrrelda ning anda soovitusi parimate võimalike poliitikavalikute kohta. See hõlmas ka konsultatsioone sidusrühmadega. Lisaks vaatab komisjon praegu läbi jäätmesaadetiste määrust[8] ja sellega seoses kaalutakse kriteeriume, mis on seotud samaväärsete tingimuste hindamisega väljaspool ELi toimuva töötlemise jaoks.

Võttes muu hulgas arvesse käimasolevat tööd, ei võtnud komisjon vastu elektroonikaromude direktiivi artikli 10 lõike 3 kohast delegeeritud õigusakti. ELi keskkonna-, tooraine- ja ringmajanduse poliitika raames on aga seonduvad meetmed endiselt esmatähtsad ning neid hinnatakse jätkuvalt koos ettepanekutega jäätmesaadetiste määruse läbivaatamise raames.

[4] https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/2004b067-726a-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.

[5] Sellised teaduslikud tõendid võivad sisaldada viimase 20 aasta jooksul kemikaale käsitlevate õigusaktide raames tehtud tähelepanekuid ja toimunud arengut püsivate orgaaniliste saasteainete ja väga ohtlike ainete valdkonnas.

[6] Käesoleva aruande koostamise ajal on komisjon valmistanud ette uuringut, et hinnata elektroonikaromude töötlemise nõuete täiendava ühtlustamise meetmete tõenäolist mõju ja teostatavust; uuring peaks algama käesoleva aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitamise ajaks.

[7] https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/2004b067-726a-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (ELT L 190, 12.7.2006, lk 1–98).

3.4. IV, VII, VIII ja IX lisa kohandamine teaduse ja tehnika arenguga artikli 19 kohaselt

IV lisas on esitatud elektri- ja elektroonikaseadmete kategooriatesse kuuluvate seadmete mitteammendav loetelu; VII lisas käsitletakse elektroonikaromude materjalide ja osade selektiivset töötlemist; VIII lisas on esitatud elektroonikaromude ladustamis- ja töötlemiskohtade suhtes kehtivad tehnilised nõuded ning IX lisas elektri- ja elektroonikaseadmete märgistamise tähis.

Käesolevas aruandes käsitletud ajavahemikul ei võtnud komisjon vastu asjakohaseid delegeeritud õigusakte, et kohandada eespool nimetatud lisasid teaduse ja tehnika arenguga.

Seoses eespool osutatud VII ja VIII lisaga on komisjoni tellitud uuringus „Study on quality standards for the processing of WEEE“ esitatud võimaluste hulgas konkreetsed nõuded, mille võiks lisada nendesse kahte lisasse, et kohandada neid teaduse ja tehnika arenguga. Need hõlmavad töötlemisnõudeid mitut liiki elektroonikaromudele, mida esineb viimastel aastatel suurenevates kogustes (näiteks päikesepaneelid, kliimaseadmed, lamekuvarid, vaakumplaatidega külmikud või elektroonikaromud, mis sisaldavad liitiumakusid), kuid mis puuduvad eelnimetatud lisadest, kuna seda tüüpi jäätmeid varem ei esinenud.

Komisjon hindab praegu neid ja muid võimalusi seoses elektroonikaromude töötlemise standardite võimaliku edasiarendamise ja ühtlustamisega, mis on osa eespool nimetatud järelhindamisest.

4. KOKKUVÕTE

Käesolevas aruandes kirjeldatud põhjustel ei kasutanud komisjon viimase viie aasta jooksul talle direktiiviga 2012/19/EL antud volitusi. Vajaduse korral võib seda teha edaspidi.

Komisjon palub Euroopa Parlamendil ja nõukogul võtta käesolev aruanne teadmiseks.